

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Польське Товариство педагогіки філософічної
імені Броніслава Ф. Трентовського (ТРФ)
Відділення загальної педагогіки та філософії освіти
Національної академії педагогічних наук України
Інститут вищої освіти НАПН України
Кафедра філософії

За підтримки
МІЖНАРОДНОГО БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ
«ФОНД ОЛЕКСАНДРА ФЕЛЬДМАНА»

МАТЕРІАЛИ
XXII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

«ОСВІТА І ДОЛЯ НАЦІЇ»

**«ОСВІТА У ВИКЛИКАХ СЬОГОДЕННЯ:
СВІТОВІ ТА УКРАЇНСЬКІ КОНТЕКСТИ»**

(25–26 червня 2021 року)

Харків
ХНПУ – 2021

Редакційна колегія:

- М.Д. Култаєва** – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедрою філософії, головний редактор; Україна;
- Н.В. Радіонова** – доктор філософських наук, професор, заступник головного редактора; Україна;
- С.В. Бережна** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- Бертелсен Дейл** – доктор філософії, професор Блумбергського університету; США;
- Гулда Мечислав** – доктор соціологічних наук, професор Гданського університету; Польща;
- І.Д. Денисенко** – доктор філософських наук, професор, Україна;
- О.О. Дольська** – доктор філософських наук, професор, Україна;
- І.О. Радіонова** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- О.В. Садоха** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- М.В.Триняк** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- О.М. Роговський** – доктор філософських наук, професор; Україна;
- К. Штадлер** – доктор філософських наук, професор Віденського Інституту права, Австрія.

Затверджено Вченою радою

*Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол №6 від 30 червня 2021 року*

«Освіта і доля нації». «Освіта у викликах сьогодення: світові та українські контексти»: Матеріали ХХІІ Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 червня 2021 року) / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Харків: ХНПУ, 2021. – 96 с.

Збірник містить матеріали доповідей з питань філософії, світоглядної культури, життєтворчості та актуальних проблем освіти і виховання у сучасних соціокультурних контекстах.

Збірник розраховано на наукових та практичних працівників у галузі освіти, викладачів вищої та середньої школи, докторантів, аспірантів, магістрів та студентів вищих навчальних закладів.

здорова, але актуальне хвора. За спостереженнями Мічерліх-Шенгер, семантичних змін зазнають також інші центральні поняття, які визначають профіль і перспективу дискурсу, зосередженому на гуманітарних проблемах пандемії: «Передусім йдеться про такі поняття, як вульнерабільність та імунітет, соціальна близькість та дистанція, самовизначення і визначення іншими, гідність людини і навіть поняття самої кризи. Воно стає дифузним через перехрещування епідеміологічних, медичних, екологічних, економічних, політичних, правових, соціокультурних і практично-екзистенціальних аспектів» [Mitscherlich-Schönherr: 27].

Усе це ускладнює семантичну канву комунікацій, де йдеться про соціально-антропологічний і культурно-антропологічний виміри пандемії і пошуки шляхів її подолання. Спостереження щодо зміни семантик і розширення обсягу понять, які застосовуються в описах пандемії у німецькомовних дискурсах, можуть застосовуватись як орієнтири і в сучасних українських дискурсах, присвячених цій проблематиці, бо вони висвітлюють і прояснюють культурно-універсальні моменти репрезентації пандемії у сучасних наративах.

Література

Mitscherling-Schönherr Olivia. In: Was macht die Corona-Krise für die Philosophie so interessant Stellungnahmen von David Lauer, Olivia Mitscherlich-Schönherr u.a. In: Information Philosophie, N2: 2021. S. „637, hier: 27.

ІНТЕРАКТИВНА ОСВІТА:

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

О.М. Грищай, м. Харків

Під впливом процесів глобалізації сучасного світу і його технологічного оновлення перебувають всі сфери життєдіяльності людства. Динаміка розвитку і взаємовпливу інтеграційних характеристик актуалізують філософське осмислення освітніх практик та їх узгодження із світоглядними зрушеннями, що несуть за собою відчутні зміни не тільки в дослідницьких парадигмах різних наук, а й смислу і сенсу самого життя. «Завдання освіти полягає в навчанні і вихованні не просто ремісника, кваліфікованого спеціаліста галузі, творчу і компетентну особистість здатну до вироблення не тільки ідей, а й смислів [1, с. 36]».

Означені та дотичні проблеми досліджують і намагаються обґрунтувати як вітчизняна, так і європейська та американська філософсько-педагогічна спільнота. Розглядаючи стан і особливості розвитку тенденцій сучасної освіти М.Д. Култаєва зауважує: «Осмислюючи нові реалії і контексти..., філософська думка зосереджує свою увагу на їхньому культурологічному виміри, намагаючись у цій площині знайти відповіді на питання, що виникають в процесі становлення культури інформаційного суспільства появою нових культурних технік, та під тиском культурної глобалізації та викликів мультикультуризму» [2, с. 147].

Освіта у XXI ст. – це не лише надання певної суми знань і вихованості особистості, це є чинник соціальної стабільності, економічного добробуту, конкурентоспроможності й національної безпеки. Відтак, філософсько-освітні дослідження фокусуються в основному на аналізі успішності чи невдачі тих чи інших форм, засобів та методів навчання і виховання. Як тлумачить В. Даль «образование», освіта – це як надавати чомусь образ, вид, вимушено передавати культурні цінності та смисли наступному поколінню.

Останніми десятиліттями на континенті і в американській системі освіти проблема «примусу» в освіті, або навпаки, її демократизації та індивідуалізації, викликає гострі дискусії. Пропонуються різні форми навчання та виховання, як традиційного академічного «примусу», так і демократичні: шведська, фінська, школа Монтесорі і Вальдорфська. Існують персональні концепції освіти і майбутнього, наприклад Ж. Фреско, та інші. Необхідність «примусу» саме у системі освіти аргументували і довели не лише педагоги-практики, але й психологи. Відтак виникає дилема надання переваги інституалізації освіти чи її демократизації, а особливо її гуманізації, як методологічного чинника якості освіти. В цьому контексті також виникають дискусії про значимість академічної освіти та безперервної самоосвіти. Це спонукає до реформування як самих закладів освіти, так і їх форми, методів і принципів навчання та виховання.

Саме глобалізація і технологічне оновлення, яке переживає сучасний світ і кожний окремо індивід, надає нові можливості та водночас нові вимоги щодо оволодіння знаннями та професійними навичками. Адже в мінливому світі постійно виникає необхідність в оволодінні новими знаннями і вмілому застосуванні їх на практиці. Тож перевага інтерактивної освіти полягає в тому, що вона здатна суттєво доповнювати академічну освіту та її мобільність, створювати умови самоосвіти для реалізації інтересів всіх категорій населення.

При чому засоби і форми самоосвіти, а їх множина – відеоуроки, коуч, та інше, дозволяють дистанційно оволодіти будь-якою специфікою діяльності враховуючи міждисциплінарні знання та вміння. Врешті така можливість комунікації надає можливість обміну знань, навичок, досвіду як глобальних соціально-економічних, екологічних і гуманітарних проблем, так локального мультикультурного характеру, а також мінімізувати асиметрію між матеріальним і духовним, культивувати значимість кожної особистості, народу, нації, гуманне ставлення до навколишнього світу від якого залежить не тільки подальший розвиток, але саме життя на планеті.

Проголошені освітою пріоритети не завжди втілюються в конкретні проекти, і в тому, наскільки успішно вдається відстояти освітні інтереси до вищих державних інстанцій, проявляється зрілість суспільства.

Література

1. Грицай О.М. Аксиологічні та методологічні аспекти освіти. В контексті викликів глобалізації / Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції: «Полілог культур: Сковорода, Гоголь, Гете». ХНПУ, 2019.– С.36.

2. Култаєва М.Д. Культурологічний поворот У філософії освіти: теоретико-методологічні можливості та практичні перспективи / Журнал «Філософія освіти» 2014. №1–2(11). – С.147.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ САД В ЯКОСТІ ЛОКАЦІЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ (про зміни геометрії простору соціалізації)

О.О. Дольська, м. Харків

Соціалізація – відомий термін, реалізується в якості показника наявності багажу в людині вмінь входу у суспільство, є володінням набором практик і програм діяльності і поведінки з паралельним засвоєнням знань, цінностей, норм. Коріння процесів соціалізації є і в давній Греції, в традиції Сходу. Філософська традиція освоєння феномену соціалізації закладена Г. Тардом, З. Фрейдом, Дж.-Г. Мідом, Т. Парсонсом. Цей процес розцінюється як адаптація, який здійснюється все життя індивіда. Якщо проаналізувати концепції, запропоновані цими вченими, то в загальному сенсі цей процес можна уявити у вигляді примірювання до себе якоїсь ролі: примірювання ролевих технологій, наслідування (Тард), ідентифікацію себе з іншим (Фрейд), прийняття ролі